

1. See eesti kirjanik, õppejõud ja kriitik on sündinud 1970. Tema teostes on oluline koht alkeemial ning vabamüürlusel. Esimene suurem teos “Dr Schwarz. Alkeemia 12 võtit” ilmus 2011 ning selle raamatu esitlustel viis autor läbi tiraaži alkeemilise pühitsemise. Tema värskeima romaani “Sinine kaardivägi” (2013) tegevus toimub peamiselt Riias. Raamatu esitlusele sai näha nii Sherlock Holmesi juttudest tuntud bartitsut kui ka teoses olulist rolli mängivaid inglise buldoge. Küsitav on Sirbi kriitikapreemia laureaat, mõlemad mainitud raamatud on nomineeritud riiklikule kultuuripreemiale. Kes?
2. Ta on karplaste sugukonda kuuluv parvekala. Keha on hallikas ja väga õhuke, külgedelt punaka helgiga. Suu on ülaseisune, küljejoon pole sirge, vaid kõver. Hoidub ülemisse veekihti, toitub planktonist, õhuputukaist ja väikestest kaladest. Elutseb rannikualadel, kuhu voolab sisse magedat vett. Eestis leidub vähe, kuid Ida-Euroopas oluline tööstuskala. Eesti suuremate toidupoodide kalaletil võib teda (näiteks suitsutatult) ikka kohata. Mis kala?
3. Ta oli II Maailmasõjas Briti Kuninglike Õhujõudude (RAF) ülem. Sai kurikuulsaks strateegiliste pommirünnakute ideoloogina Saksamaa linnadele, mis viisid arvukate ohvriteni tsiviilelanikkonna hulgas. Seetõttu saanud ka hüüdnimedeks Pommitaja.... ja Lihunik... Vaatamata Saksamaa protestidele püstitati talle 1992 Londonis ausammast. Guy Ritchie filmis „Snatch“ tegutseb tema hüüdnime (Lihunik ...) kandev tegelane. Kes?
4. Küsitav on alumiiniumkaaliumsulfaadi kristallhüdraat, valge kristalliline vees hästi lahustuv pulber. Lõhnatu, kirbe-magusa maitsega. Ajalooliselt on kasutatud naha parkimiseks ning lõnga värvimiseks, vee puhastamiseks, rahvameditsiinis väikeste verejooksude peatamiseks. Toiduainetööstuses kasutatakse seda tähisega E522 happesuse regulaatori ja stabilisaatorina. Koduses kulinaarias võib kasutada kurkide hapendamiseks, kuna säilitab kurkide kõvaduse. Mis aine?
5. Ta on üks maailma tuntumaid lumelaureid, Vancouveri OM-i kuld, Sotši hõbe, X Games'i mitmekordne võitja. Kandnud oma riigi lippu olümpiamängude avadefileel. Kes?
6. See Ahja jõe ülemjooksul paiknev maastikukaitseala on Põlvamaa vanimaid, moodustatud juba 1957. Kaitseala läänepoolses veerus paljandub tumepunane liivakivisein ja selle alt koopalõhest voolab välja allikas Merioone. Põhjaosa asuvad kaks muistset linnust – Kantsimägi ja Rõõmumägi. Põhiilmne sealsele maastikule annavad palumetsad ja salukuusikud. Mis nime see ala kannab?
7. Küsitav sündis 1755. Tema esimeste raamatute „Haige laps“, „Külaelaniku sõber ja arst“ põhjal võiks arvata, et tegu oli tõelise perearstiga. Oli väljapaistev amatöör-geoloog ning teda peetakse üheks teadusliku paleontoloogia rajajaks. Huvitus ka poliitikast, kirjutas teose „Revolutsioon ilma verevalamiseta“. Tänapäeval teatakse mehe nime siiski peamiselt temanimelise haiguse tõttu. Kes?
8. Küsitav ansambel moodustati 1994 Göttingenis. Asutajaliikmed Henning Rümenapp, Stefan Ude ja Dennis Poschwatta mängivad bändis tänaseni, lauljaks on Sandra Nasic. Nende muusikastiili kirjeldatakse enamasti kui segu metalist, räpist ning popist. Bändi esimene singel “Open Your Eyes” oli Saksamaal esikümne hitt. Teine singel “Lord of the Board”, oli 1998 lumelaua EM-i ametlik lugu ning see tõstis debüütplaadi paljudes Euroopa riikides kuldplaadi staatusse. Aastatel 2006-09 ansambel ei tegutsenud. Nad on välja andnud 4 stuudioplaati, selle aasta mais ilmub viies album “Offline”. Ansambel on mitu korda esinenud ka Eestis. Mis ansambel?
9. See oli Hispaania pärilussõja üks olulisemaid lahinguid, mis toimus 13. augustil 1704.

Liitlasvägede juhil Marlborough krahvil õnnestus oma väed salamisi juhtida viie nädalaga läbi Madalmaade Doonau äärde. Nad kohtusid vastasvägedega, keda juhtis hertsog Tallard', väikeses külakeses Baierimaal. Prantsuse-Baieri ühendarmee sai hävitavalt lüüa, ligi 20 000 meest tapeti. Lahingu olulisus seisneb selles, et kindlustati liitlaste positsioone ning välditi Euroopa sattumist prantslaste võimu alla. Lahingu meenutamiseks lasi krahv Marlborough ehitada samanimelise lossi, mis on kantud UNESCO maailmapärandi nimistusse. Mis lahing?

10. Kes on pildil olev filminäitleja, 2013 parima naisnäitleja Kuldgloobuse võitja?

11. See kirjanik on sündinud 1972. Ta on elukutselt psühhiaater ning peab seda ametit ka praegu. Žanritest eelistab ta lühivorme – novell, lühiromaan. Ta on avaldanud 9 raamatut, neist eesti keeles on ilmunud neli - "Liblikakoguja" (2012), "Elena" (2013), "Täheselge, lumivalge" (2014), "Kadumispunkt" (Loomingu Raamatukogu 4-5/2014). Kes?
12. Selle kokteili klassikaline kuju sisaldab džinni, sidrunimahla, suhkrut ja mullivett ning seda serveeritakse jooginimelisest klaasist. Kokteili ajalugu läheb tagasi 1870-te aastate USA-sse, kus jook sai oma nime tobedast vembust. Nimelt oli 1874 New Yorgis laialtlevinud viis võõrale lähenedes küsida, kas too on näinud. Eitava vastuse korral ajas küsija silmad suureks ning ütles, et istub praegu siin lähedal baaris ja räägib sind taga. Kokteili originaalretsept ilmus 1876, 19. sajandi lõpus oli tegemist ühe Ameerika ühe populaarseima segujoogiga. Ka praegu saab enamikes baarides seda jooki tellida. Mis kokteil?
13. Sündinud 1951 Suure-Jaanis. Lõpetanud TPI majandusteaduskonna. Mänginud korvpalli Eesti noortekoondises, Ehitajas 1973-75, Kalevis 1975-83. Olnud 1978 Tallinna Kalevi kapten. Kogus oma tippaastal 1979 NL- i meistrivõistlustel keskmiselt 21 punkti mängust. Loobus tippkorvpallist pärast Kalevi väljakukkumist NL-i kõrgliigast. Töötanud hiljem Korvpalliliidu sekretärina, aga ka taksojuhi ja reisikorraldajana. Kes?
14. Küsitav on mitmeaastane, tugeva püstise paksu varrega taim, mis kasvab 1,5-2 m kõrguseks. Taime lehed on kaheli- või kolmelisulgljad, sakilise servaga. Õied on väikesed, kollakad ja

paiknevad liitsarikatena. Eestis kasvatatakse aedades, metsistub kergelt. Maitse- ning ravimtaimena võib kasutada kõiki taime osi. Ta on selleri lähisugulane, nende lõhn ja maitse on väga sarnased, mistõttu tundud ka talisellerina. Kuna ta on peamine maitseandja puljongikuubikutes, siis kutsuvad hollandlased seda taime Maggi-plant ning sakslased Maggikrautiks. Mis taim?

15. Kes on kunstnik (all tema autoportree)?

16. Ruwenzori mäestiku kõrgeim mägi on mitme tipuga Stanley mägi, mille 5109 meetri kõrgune Margherita mäetipp on Aafrika kõrguselt kolmas. Kuna mäetippe varjavad tavaliselt pilved, jõudis esimese eurooplasena sinna Henry Stanley ekspeditsioon alles 1889. Mäestik asub kahe riigi territooriumil. Mäed kuuluvad ühes riigis Ruwenzori rahvusparki ja teises Virunga rahvusparki. Mäestik kuulub 1994. aastast UNESCO maailmapärandi nimistusse. Milliste riikide piiril asub see mäestik?
17. Sündis 1895 Viljandimaal. Lõpetas Valga reaalkooli ja Petrogradi Pavlovi sõjakooli. Võttis osa I Maailmasõjast ja Scouts-rügemendi pataljoniülemana Vabadussõjast. Sai 1930 koloneli aukraadi. Oli Eesti Laskurliidu asutajaid. Kaitseliidu Tallinna maleva pealikuna algatas 1930 Mustamäe lasketiiru rajamise. Arreteeriti 1941 ja hukati 1942 Kirovi vanglas. Talle on püstitatud sünnikohas Kärstna-Põrgamõisas mälestuskivi. Kes?
18. Cambridge'i arvutiteadlased tõid 2012 turule üliodava pisiarvuti. Kahe aastaga on müüdud seda juba üle 2,5 miljoni eksemplari. Hind on endiselt üliodav, umbes 36 eurot tükk. Esimene partii toodeti Hiinas, hiljem on tootmine usaldatud kahele Briti firmale. Arvuti on umbes krediitkaardi mõõtmetega, ühes tükis. 2012 võitis toode „Aasta Innovatsiooni“ auhinna. Toode kannab ühe Eestiski kasvava metsamarja nime. Millise marja nime kannab see pisiarvuti?
19. See näitlejanna on sündinud 1966. Tema esimene kuulus roll oli teleseebis Santa Barbara. Hiljem on ta mänginud paljudes filmides, tuntumad “Forrest Gump”, “Valge oleander”,

“Empire Falls”, “Lohetätoveeringuga tüdruk”. Hetkel on teda võimalik kinodes näha Ari Folmani filmis “Kongress”, kus ta mängib iseennast. Ta on aastast 1996 abielus filmitähe Sean Penniga, neil on kaks last. Kes?

20. See on kahemastiline raapurjestuses purjelaev. Oli kasutusel peamiselt 18.-19. sajandil. Heade mere- ja manööverdamisomaduste tõttu kasutati neid palju kaubaveo- ja postilaevadena. Leidis kasutamist ka sõjalaevana. Seda tüüpi laevaga „Rjurik“ sooritas Otto von Kotzebue 1815-1818 ümbermaailmareisi. Mis laevatüüp?

21. Karjääri tippaastatel oli ta ainuke jooksja maailmas, kes suutis joosta 800 meetrit alla 1.44, 1500 meetrit alla 3.30, 5000 meetrit alla 13.00 ja 10 000 meetrit alla 27.30. Tulnud nii olümpiavõitjaks kui maailmameistriks. Püstitanud maailmarekordid nii 1500 m, 3000 m kui ka 5000 m jooksus. Võitis aastatel 1983-90 119-st ametlikust võistlusest 115. Esimene inimene maailmas, kes jooksis 5000 meetrit alla 13 minuti. Kes?

22. See söök on eriti omane Põhja-Itaalia köögile. Tegemist on maisimannast keedetud pudrugaga. Seda võib süüa pudru kujul või siis lasta jahtuda, mis järel see muutub tarretiselaadseks ning seda võib tükkideks lõigata ning praadida või grillida. See toit on tuntud ka Põhja-Ameerikas, kus ta on traditsiooniline talupojatoit. Mis toit?

23. Sündinud 1964. Esimesed jutud avaldas varjunime all ajakirjas Maarja. Avaldanud erinevaid põnevus- ja kriminaalromaane, kus peategelasteks kunstnik Hinno ning tema armsam, salapolitseinik Synne (Kodukäija“, „Eefa“, „Eratunnid“). Kirjutanud pilootosa „Kiusamine koolis“ krimiseriaalile „Kelgukoerad“. Tema viimane üllitis kannab nime „Õnnelille pisarad“. Tegev ka harrastuskunstnikuna. Kes?

24. Hitlerliku Saksamaa poolel sõdis II Maailmasõjas ka mitmete teiste riikide kodanikest moodustatud relvaüksusi. Üks neist oli Sinine diviis, mille moodustasid küsitava riigi vabatahtlikud sõjamehed. Nad sõdisid ka Idarindel, osaledes näiteks lahingutes Leningradi all. Lahingutes Punaarmee hukkus ligi 5000 Sinise diviisi meest. Oktoobris 1943 toodi üksus rindelt ära ja

reorganiseeriti, üksikud võitlejad jätkasid SS-ridades sõja lõpuni. Mis riigi vabatahtlikest koosnes Sinine diviis?

25. See laulja ja multi-instrumentalist on sündinud 1986 Inglismaal. Tema karjäär algas 2009, kui ta avaldas oma esimese EP "Introduction to" (punktiiri asemel artisti nimi). Suurem edu saabus debüütalbumiga "Lights" (2010), mis on müünud peaaegu miljon koopiat. Albumi nimilugu sai eriti populaarseks, artist kutsuti esinema ka kuninglikule pulmapeole 2011. Teine album "Halcyon" jõudis edetabelite tippu nii Inglismaal, USA-s kui ka mitmel pool mujal. 2014 sai ta BRIT-Awards galal parima naisartisti auhinna. Ta on esinenud ka Eestis. Kes?

26. Küsitav puunimega eesti kunstnik on õppinud ka Tallinna Konservatooriumis trompetit, mänginud Eesti Raadio estraadiorkestris. Kunstnikuna on ta tuntud looduslähedase traditsioonilise maali viljelejana. Tema loomingu põhiosa moodustavad maastikumaalid, enim on ta kujutanud merd ja sügist loodust. Kunstnikud on ka tema naine Aino ja tütar Pille. Lapselaps Tui Hirv on tuntud lauljana ning avaldanud ka luulekogu „Õli lõuendil“. Kes on see kunstnik?

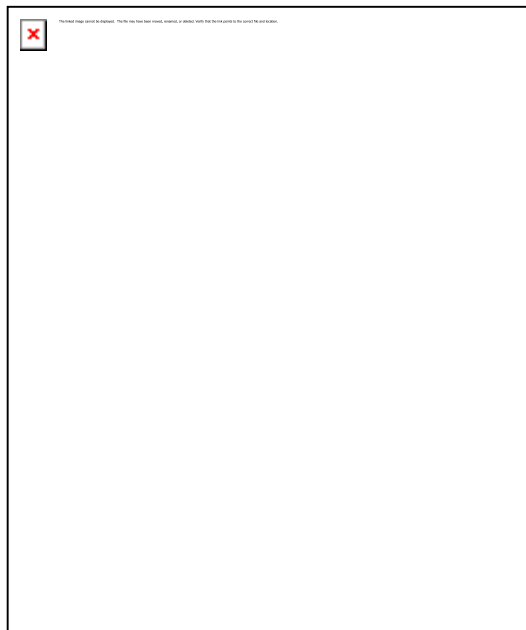
27. See relvatootja asutati 1886. Alustati jahipüsside ja vintrelvade tootmisega, aastast 1908 püstolite valmistamist. Üks tuntumaid mudeleid figureerib James Bondi filmides, kus Sean Connery salagendina 007 võitles sellega vaenlaste vastu. Mudel PP on pikka aega kuulunud paljude riikide politseijõudude arsenalis. Mudel P38 jõudis 1938 ka tootjariigi armee kasutusse. Väga hinnatud on seda marki relvad ka spordipüstolitena, seda eeskätt mudeli GSP pärast. Mis relvatootjast on jutt?

28. Teatriühendus „Oma lava“ loodi kahe eesti näitlejanna poolt 2009. Nad on kursuseõed lavakunstikooli XVII lennust. Avalike etenduste kõrval pakutakse hariva sisuga lavastusi ka kooliõpilastele ja lasteaialastele. Ühendus hoidub regulaarsest tegevustoetusest ja kohustustest, et säiliks vabadus tegutseda kompromissitult ja ausalt nii iseenda kui ka publiku suhtes. Näitlejannade perekonnanimed kattuvad osaliselt. Kes lõid selle teatriühenduse?

29. Ta oli Sebedeuse poeg ning evangelist Johannese vend. Ta on palverändurite kaitsja. Tema

atribuutideks on palveränduri laia äärega kübar, rändurikott ja -kepp, raamat või pärgamendirull. Ta oli jüngrite seast esimene, kes suri märtrisurma: aastal 44 pKr lasi Herodes Agrippa tal pea maha raiuda. Talle on Eestis pühendatud mitu kihelkonda ja kirikut, näiteks 2007 valminud Viimsi kirik. Eesti rahvakalendris tähistatakse tema nimepäeva 25. juulil. Ta on Hispaania ja Tšiili kaitsepühak. Kes?

30. See Kanada hokimees on kahekordne olümpiavõitja, maailmameister, Stanley karikavõitja. Huvitava faktina on mees visanud olümpiamängude finaalides mõlemal korral (2010, 2014) Kanada esimese värava. Vancouveri OM-il tunnistati ta turniiri parimaks ründajaks. Kogu oma NHL-i karjääri on ta mänginud Chicago Blackhawksis, olles ka praegu meeskonna kapten. Kes?

31. Küsitav saar asub Joonia mere põhjaosas. Ta on mäGINE, kõrgeim tipp on 906 m kõrgune Pantokrator. Ajaloo jooksul on kuulunud Bütsantsi, Veneetsia, Prantsuse, Briti võimu alla. Saare kaunimaid paleesid on Austria keisrinna Sissyle ehitatud Achillon. Saar on turismiparadiis, tuntuimad rannad on Gouvia, Barbati, Dassia. Mis saar?

32. Ta sündis 1970. Sai 1999 doktorikraadi matemaatilise statistika erialal Tartu Ülikoolis, hetkel on Tartu Ülikooli Geenivaramu vanemteadur. Viimastel aastatel on ta tuntust kogunud Andrus Veerpalu kaitsetiimi liikmena. Viimane avalikkuse tähelepanu pälvinud uuring käsitles verenäitajate seost inimeste võimaliku peatse surmaga. Kes?

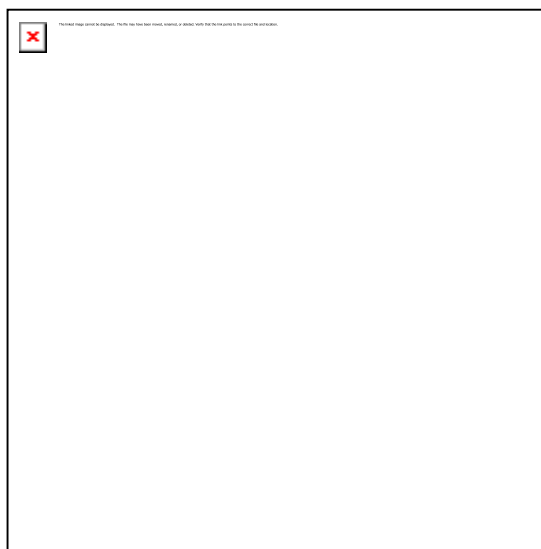
33. See on roosõieliste sugukonda kuuluv mitmeaastane rohttaim. Taime vars on tumepunast värvi, kellukakujulised õied longus, kroonlehed roosakad või kreemikad. Risoom jäme ja roomav. Vili takjalaadne seemis, mis loomade kasukasse haakudes aitab kaasa taime levimisele. Eestis tavaline, kasvab enamasti soodes ja niisketel niidualadel. Hea meetaim. Ilutaimeks on aretatud sort „Leonardo Var“. Taime on rahvapäraselt kutsutud ka kassikell, karukell, härjakeel, mesilill ja kinnitushain. Mis taim?

34. Näete pildil ühe Euroopa riigi peaministrit. Kes ja mis riigi peaminister?

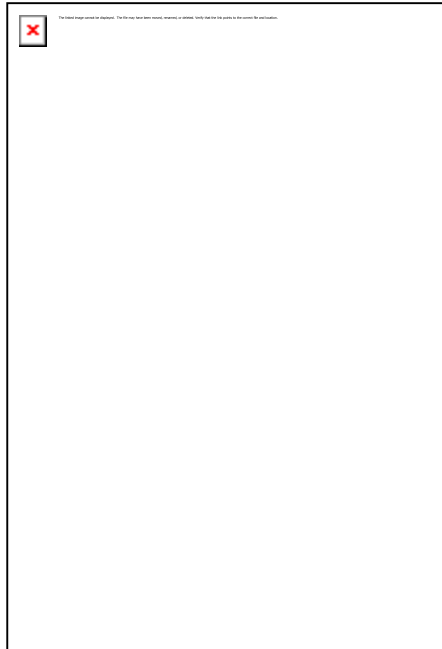

35. See helilooja oli barokiaja olulisim *opera buffa* ehk koomilise ooperi helilooja. Täna kuulete temalt aga midagi tõsisemat, tuntuimat teost “Stabat mater”. Kes on helilooja?
36. Küsitav mees on teeninud nii Soome, Waffen-SS kui ka USA armee ridades. Teda on autasustatud Mannerheimi Ristiga, 2. kl Raudristiga, Pronkstähe ja Purpursüdamega. Teinud kaasa Talvesõjas, Jätkusõjas, II Maailmasõjas, Vietnami sõjas. Võidelnud USA erivägedes koos Aleksander Einselniga. 1954 sai USA kodakondsuse ja muutis oma nime ameerikapärasemaks. Ta on olnud prototüübiks Robin Moore'i raamatu „Rohelised baretid“ peategelasele, teose põhjal vändatud samanimelises filmis (1968) mängis peaosas John Wayne. Hukkus 1965 Laoses. Tema säilmed leiti alles 1999 ja maeti peale identifitseerimist 2003 Arlingtoni sõjaväekalmistule. Kes?
37. Küsitava romaani 1. osa ilmus 1982 ja pälvis eesti kirjanduse aastapremia. 1985 lisandus 2. osa. Akadeemiline kirjanduslugu liigitab teose linnaromaaniks. Teose peategelasi on neli: karjeristist bürokraat Max Savi, tema kodukanast naine Merle, abitu kirjandusteadlasest vaimuinimene Paul Annist ja end minevikumeheks pidav revolutsionäär Joosep-Otto Silm. Rein Veidemann peab romaani kuuluvat eesti kirjanduse 101 olulisema kirjandusteose hulka. Romaani autor on tihedalt seotud poliitikaga. Mis romaan, kes autor?
38. Küsitav on ainuke kuulus Gibraltari-päritolu moedisainer. Tema perekond kolis Londonisse, kui küsitav oli kuueaastane. Tema esimene kollektsoon, mis sai inspiratsiooni Prantsuse revolutsioonist sai hea vastuvõtu, kuid tõeline edu tuli 1995, kui temast sai Givenchy peadisainer. 1996-2011 oli ta Diori moemaja peadisainer. Ta sunniti lahkuma, sest mõisteti kohtus süüdi seoses antisemitlike avaldustega. 2013 tegi ta comebacki Oscar de la Renta moemajas. Vihjeks võib öelda, et mees kannab sama nime ühe kuulsa Itaalia likööriga. Kes?
39. See tulevane inglise insener ja autotööstur sündis 1866. Emigreerus 18-aastaselt Austraaliasse, kus asus tööle lambapügamisriistu tootvasse ettevõttesse. Ta paistis seal silma rea leiutistega. 1893 Euroopasse naasnuna asus tegelema jalgrataste ja algeliste mootorsõidukitega. Tema esimene auto, kolmerattaline „Wolseley“ valmis 1895. 1905 alustas tööd tema nime kandev autotehas. I Maailmasõja ajal tootis tehas ka lennukeid. Oli aastatel 1918-24 Briti Parlamendi liige, 1936 sai paruni tiitli. Suri 1941. Kes?
40. Need lõunamaised viljapuud on väga aeglase kasvuga ja pikaealised. Väga soojanõudlikud, juba alla +10 kraadi tekivad kasvuhäired. Ümarad viljad on toorelt rohelised, valmilt tumepunased või violetjad. Viljad teeb omapäraseks nende otsa kaunistav õiekroonist jäänud

mitmeharuline täht. Vili jaguneb 4-8 lumivalgeks segmendiks. Maitsetult meenutab virsikut ja ananassi. Kasvatatakse peamiselt Kagu-Aasia maades, suurim tootja on Tai. Mis puuvili?

41. See on Muhu saare põhjapoolseim neem, asub Nõmmkülas. Saanud oma nime loomade järgi, keda lähedastes lepikutes palju elamas. Neemel paiknevad pankrotistunud endise kalatööstuse hooned. Sadamasillal saavad randuda jahid. Merel aitab navigeerida tulepaak, sest mere sügavus neemest põhja pool asuvate karide kohal on vaid paarkümmend sentimeetrit. 1996 püüti neeme lähedalt kinni 2,9 meetri pikkune ja 140 kg raskune atlandi tuur. Mis nime kannab see neem?
42. Selle aasta jaanuaris suri üks kuulsamaid Itaalia 20. sajandi dirigente. Ta oli sündinud 1933 Milanos. Tegi oma debüüdi 1961 La Scalas ning oli 1968-86 La Scala muusikajuht. Ta on dirigeerinud ka Viini filharmoonikuid, olnud Viini Staatsoperi peadirigent ja muusikajuht, 1979-88 oli ta Londoni filharmoonia peadirigent. Tuntuim on ta ilmselt Berliini filharmoonikute peadirigendina, kus ta töötas Karajani järglasena 1989-2002. Ta on saanud kaks korda Grammy-auhinna ning tuntud eelkõige romantiliste ning 20. saj. alguse teoste interpretatsiooniga. Kes?
43. Lavastaja Ron Howardi mullu valminud spordifilmi „Rush“ tegevus toimub Vormel-1 võidusõitjate maailmas, keskendudes 1976 hooajale. Filmi põhiliiniks on kahe võidusõitja omavaheline duell maailmameistri tiitlile. Tegemist on kahe vastandliku isiksusega – üks on elunautleja, kes harjunud piirideta elama, teine külm kalkuleerija, kes mõõdab isegi surmasaamise võimalust protsentides. Filmi peaosalisi kehastavad Chris Hemsworth ja Daniel Brühl. Milliseid kahte autospordi suurkuju nad mängivad?
44. Selle 612 iiri munga poolt asutatud kloostrijuuress olev raamatukogu on oma riigi vanim. Seal hoitakse üle 2000 käsikirja, mis on pärit enamasti Karolingide ja kuningas Otto ajast. Lisaks käsikirjadele leiab sealt ligi 1700 inkunaablit ja 160 000 peamiselt barokiajastust pärit raamatut. Seal asub teadaolevalt vanim saksakeelne raamat „Codex Abrogans“ aastast 770 ning ka „Nibelungide laulu“ käsikiri 13. sajandist. Mis riigis unikaalne raamatukogu asub ja mis nime klostrikompleksi koos raamatukoguga kannab?
45. Sündinud Pärnumaal 1881. Lõpetanud Peterburi Kunstide Akadeemia 1913 maali erialal. Kogus seejärel tuntuks „Kalevipoja“-aineliste rahvusromantiliste teostega. Oli Eesti Vabariigi iseseisvusaastail innukas kunstielu organisaator. Viljelenud nii portree-, maastiku- kui olustikumaali, loonud ehispannoosid. Suri 1957 Tallinnas.

46. Esimene neist on sündinud 1933 USA-s. Tema juudi päritolu on olnud teostes väga oluline. Sageli on ta raamatud autobiograafilised, segavad reaalsust ja väljamõeldut, keskendudes juudi ja ameerika identiteedi otsingutele. Tema tuntuimaks teoseks on 1969 ilmunud „Portnoy tõbi“. Eesti keeles on talt ilmunud veel „Operatsioon Shylock“, „Ameerika pastoraal“. Teine kirjanik on sündinud 1894 Galiitsias juudi perekonnas. Tuntumad teosed on romaan „Hiiob“, mida on nimetatud ka tema poolt juudi rahvale püstitatud mälestusmärgiks ja „Radetzky marss“, mis räägib elust Austrias I Maailmasõja eel. Kirjanik suri pagulasena 1939 Pariisis. Millist ühist perekonnanime need kaks juudi soost kirjanikku kannavad?
47. See on Lõuna-Aafrikas valmistatud naturaalne kooreliköör, mille tähtsaim tooraine on elevantiõunapuu vili. Kuulub maailma populaarsemate koorelikööride hulka. Maitseomadustelt täidlane ja puuviljane. Sobib tarvitamiseks nii puhtalt kui ka erinevates kokteilides (kohvi, kakao, vaniljejäätisega). Mis jook?
48. Riigi peasaar on vulkaanilise tekkega, selle idarannik madal, läänerannik mägine. Valitseb troopiline passaatkliima. Tuntud turismiobjekt on Carriacou saar. Riigi lipul on kujutatud muskaatpähkel, mis on riigi tähtsaim põllukultuur. Selle toodangult ollakse maailmas teisel kohal. Riigi vapil hoiavad kilpi vööloom ja manteltuvi. Riigil on olemas ka oma olümpiavõitja Londoni 2012 suvemängudel. Mis riik?
49. See eesti poliitik on sündinud 1961 Viljandis. Lõpetanud Tallinna Pedagoogikaülikooli sotsiaaltöö erialal. Kandideerinud 1999 Riigikogu valimistel Eesti Koonderakonna ja 2007 Rahvaliidu nimekirjas edutult. Kolmandal katsel 2011 sotsiaaldemokraatide ridades osutus valituks. Praegu Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni ja sotsiaalkomisjoni liige. Kes?
50. Näete hai (*Mitsukurina owstoni*) pilti, kes on oma perekonna ainuke esindaja ning liigina arvatavasti 125 miljonit aastat vana. Nad elavad süvameres, enamasti 100 m piirist allpool. Hai nimi on sama eesti ning inglise keeles. Nimetus ise pärineb jaapani keelest, kus see viitab tengule, jaapani müütilisele olendile, kel oli pikk nina ja punane nägu. Hai nimi kattub Skandinaavias, Inglismaal ning USA-s tuntud härjapõlvlaselaadse olendiga, kellel on maagilised võimed ning kes on väga rahaahned. Harry Potteri raamatutes pidasid sellenimelised olendid Gringotti panka. Kuidas selle hai nimi on?

51. Seda keemilist elementi peetakse tänapäeval kõige sobivamaks kütuseks uue põlvkonna tuumareaktorite tarbeks. Tema kasutamine oleks ohutum, jäätmeid tekiks vähem, keskkonna reostumisoht väiksem. Maailmas leidub seda rohkem kui uraani, näiteks Norra mägedes on seda üle miljoni tonni. Tehnoloogia selle elemendi kasutamise osas töötati välja küll juba 1960-aastatel USA-s, kuid kuna see ei sobinud pommide tootmiseks jäeti arendus seisma. Tänapäeva juhtivaks riigiks uue põlvkonna reaktorite loomisel on kujunemas Hiina. Milline keemiline element?
52. Tänavu pälvisid Valgetähe IV klassi ordeni kaks heliloojat. Üks neist oli Margo Kõlar, teine on ilmselt vähem tuntud. Ta on sündinud 1962 Simferopolis, lõpetas 1991 Peterburi konservatooriumi. On täiendanud end Lepo Sumera juures. Ta on pälvinud Kultuurkapitali aastapreemiad 2004 ja 2013, tema teosed on kaks korda esitlenud Eestit heliloojate rostrumil. Loomingus on oluline meloodiline mõtlemine ning seosed slaavi vaimuliku muusikaga, olulisemad teosed “Lahkumisele” (Na ishod), “Con misterio”, “Tsarinna Jevdokia nunnaks pühitsemise laul”. Kes?
53. Küsitava jalgpalliklubi asutamisest möödub tänavu 110 aastat. Klubi peab oma kodumänge Veltins-Arenal. Kuna kodumängudes kantakse sini-valget vormi, on nende hüüdnimeks „Kuninglikud Sinised“. Riigi meistriteks on tulnud 7 korral, edukaimad aastad olid 1934-1942, mil võideti kuus tiitlit. Viimane riigi meistritiitel pärineb aastast 1958, karikavõit 2011. Tänavu mängitakse ka UEFA Meistrite Liigas. Klubi tuntumad mängijad sel hooajal on hollandlane Huntelaar, sakslane Draxler, peruulane Farfan, ghanalane Boateng. Mis klubi?
54. See on lihasööjate imetajate parasiit. Esineb peaaegu kõikjal, eriti piirkondades, kus süüakse palju sealiha ja kontroll lihunike tegevuse üle on ebapiisav. Sagedaseim on nakatumine peale ebapiisavalt töödeldud metsloomaliha söömist. Toiduga satuvad seedetrakti kapseldunud vastsed, mis tungivad peensoole limaskestast sisse. Umbes nädala pärast liiguvad vastsed läbi sooleseina ja lähevad vereringe kaudu vöötlihastesse, kus nad võivad püsida aastakümneid eluvõimelisena. Sõltuvalt vastsete hulgast on haigusilmingud erinevad, raskemal juhul võib see põhjustada ka surma. Mis parasiit?
55. Kes on kunstnik? Näete üht tema tuntumat maali „Joov Bacchus“?

56. Sündinud 1953 Tšiilis, seigelnud hiljem paljudes Ladina-Ameerika maades, 1970-test elas Hispaanias. Tema läbimurdeteoseks oli romaan „Metsikud detektiivid“ (e. k. 2013), mis pälvis mitmeid kirjandusauhindu. Kirjutas meeletu tempoga, luues kümne aasta jooksul enamiku oma teostest. Suri 2003 Barcelonas. Tema tuntumaks teoseks on kujunenud postuumselt ilmunud „2666“. Täna on ta saanud üheks popkultuuri ikooniks, tema tekstidele luuakse laule, teostest tehakse filme, Santiago ja Barcelona tänavatel näeb tema näopilte, USA-s on ta müüduim hispaaniakeelne kirjanik. Eesti keeles on ilmunud ka tema teos „Tšiili nokturn“. Kes?
57. See eesti ansambel alustas tegevust 2005. Nende esimeseks tuntumaks lauluks oli „Mustas vaikus“. 2006 ilmus bändinimeline album. Kaks aastat hiljem teine album „Klassipilt“, mille nimilugu vallutas raadiote muusikaedetabeleid. Laulud „Tõstan näppu“ ja „Sinine motoroller“ on olnud telesaate „Reporter“ tunnusmuusikaks. Bändi lugude loojateks on Rainer Michelson ja Urmas Jaarman, laulusõnu on kirjutanud ka Hendrik Sal-Saller. Tänavu märtsis tuli bändilt välja uus singel „Filmistaar“. Mis ansambel?
58. Küsitav joonisfilm (2005) koosneb seitsmest 10-minutilisest seeriast. Filmi režisöör on David Snowman, kelle nime taha peituvad Priit Tender, Priit Pärn, Kaspar Jancis ja Ülo Pikkov. Filmi süžee on poliitiliselt ebakorrekne ning skandaalne. Kaks agenti, kes on saadetud maailma ohukoldesse nimega Estonia võitlevad kogu maailma kurjusega. Filmis pommitatakse näiteks maata Euroopa riik Latvia, et seal saaks maanduda üks agent. Põhiliselt pilab film massikultuuri ilminguid ning on USA Bushi-aegse poliitika vastane. Film on nime saanud nende kahe agendi järgi. Kuidas on filmi nimi?
59. See on puude ja põõsaste perekond, mis kohastunud eluks troopilistel rannaladel. Nad kasvatavad endale lisajuured, mis on osaliselt maa peal, aidates omastada hapnikku otse õhust ja olles taimede ka mehhaaniliseks toeks. Puud kaitsevad kaldaid erosiooni eest ja vähendavad ka tsunamide hävitavat mõju. Ta on mangroovide kõige iseloomulikum puu. Puude koort kasutatakse nahkade parkimiseks, puitu vesiehitiste rajamiseks. Mis puu?
60. Mõisat on kirjalikes allikates mainitud esmakordselt 1447 Liivimaa Maapäeva matriklis. Mõisa punastest tellistest peahoone valmis 1896. Selle suur õunaaed oli Eesti esimesi suuremaid puuvilja tootmiseks rajatud aedu. Peale riigistamist 1919 asus peahoones kool,

praegu on mõis eravaldukes. Mõisa pargis asub Endel Taniloo loodud II Maailmasõja ohvritele pühendatud skulptuuride grupp „Leinav rahvas“. Mis mõis?

61. Üheks ROK-i egiidi all toimuvaks spordiürituseks on Euroopa Väikeriikide mängud. Mängud algatati Euroopa Olümpiakomitee poolt Malta Rahvusliku Olümpiakomitee ettepanekul 1985. Esimesed võistlused peeti samal aastal San Marinos, need toimuvad iga kahe aasta tagant. Osaleda saavad Euroopa riigid, kus elanike arv alla 1 miljoni. Tulevikus võib avaneda võimalus seega ka Eestil seal osalema hakata. Millised kaks riiki on nende mängude kõige suuremad medalikogujad (mõlemal üle tuhande autasu) olnud?
62. See firma on Microsofti järel suuruselt teine tarkvaratootja maailmas ning firma üks asutajatest Larry Ellison oli äsjaavaldatud Forbes'i rikaste edetabelis viies. Ta on olnud firma juht juba aastast 1977, kui programmeeriti ka esimene andmebaasitarkvara. Firma nimi on inspireeritud CIA projektist, kus asutajad olid enne töötanud. Ettevõtte tugevnes märgatavalt 2010, kui osteti suur riistvaratootja Sun Microsystems. See ost tegi firma kompleksseks teenusepakkujaks, kus tarkvara ja riistvara arendatakse ühe paketina. Mis firma?
63. Küsitav Nobeli kirjanduspreemia laureaat on sündinud 1905 Bulgaarias. Kirjaniku tuntuimaks teoseks on romaan „Pimestus“, mille peategelaseks õpetlane Peter Kien. Abielu oma majapidajanna Theresaga ja kõik sellele järgnev viivad ta hullumiseni. Õpetlane süütab võidukalt naerdes oma hiigelsuure raamatukogu põlema. Saksamaal keelati raamat peale ilmumist 1935 kohe ära, olid ju natsidki raamatuid põletanud. Kirjaniku esmatutvustusi eesti keeles oli reisiraamat „Marrakeši hääled“. Kes on kirjanik?
64. Selles linnas elab ligi 164 000 elanikku ning see asub Hase jõe ääres. Linna asutas 780 Karl Suur. Linn on kuulunud Hansa liitu, oli Flandria ja Läänemeremaade vahelise linakaubanduse keskus. Linnas kirjutati alla Vestfaali rahu. Seal on kaks ülikooli ning tuntumatest inimestest on seal sündinud Erich Maria Remarque ning kunstnik Felix Nussbaum. Mis linn?
65. See on Sri Lanka keskosa džunglite kohal kõrguv ligi 200 meetrine vertikaalsete seintega graniitmonoliit. Saare tasasel maastikul paistab see sadade kilomeetrite kaugusele. Selle lamedale tipule rajas 5. saj. lõpul elanud kuningas Kasyapa oma kindluse. Iidse linna varemetes on veel nüüdki alles kitsaste treppide ja galeriide labürint. Samuti on säilinud hiiglaslikud seinamaalingud, mille lemmikmotiiviks tantsivad naised. Mis nime see loodusobjekt kannab?

66. See loom on pealt punakaspruun, kõht valge. Looma iseloomulikuks tunnuseks on must võõt, mis ulatub silmast kõrvani. Selle eesmärk on looma suurte säravate silmade varjamine vaenlase eest. Vaenlase petmiseks on ka saba vastavalt värvunud – üldiselt must, otsast valge tipuga. Vaenlane ründabki eeskätt saba, mille nahk aga tuleb loomal kergelt küljest ära. Hiljem kärjub kogu saba, eakamad loomad ongi enamasti ilma sabata. Öise eluviisiga, Saksamaal kutsutakse looma ka aiamaagajaks. Mis loom?
67. Sotši 2014. aasta taliolümpiamängude edukaim riik laskesuusatamises kogus 6 medalit, millest kolm olid kuldsed. Medalite koguarvult viie medaliga teine olnud riik jäi aga sel alal üldse kuldmedalita. Mis riigid olid viimasel taliolümpial laskesuusatamises kaks suuremat medalikogujat?
68. Seda kunstipreemiat antakse Eestis välja alates 1996. Kunstipreemia lähtub ideest „värv kui kunst“. Deviis kõlab preemia väljaandjale iseloomulikult, sest ettevõtte tegeleb ka ise värvide tootmisega. Alates 2012 antakse preemia noorele nüüdiskunstnikule, kelle teosed on innovatiivsed, huvitava teemaarendusega ja seejuures tundliku värvi ja materjalikasutusega. Viimasel kahe aasta võitjad on Paul Kuimet ja Kristiina Kongi. Mis nime see kunstipreemia kannab?
69. See on 1726 kindlustusena rajatud linn takistamaks salakaubavedajate ligipääsu Atlandi ookeanile. Linna sümboliks tänapäeval on 26-korruseline Palacio Salvo (pildil). See maja oma veidrate akende, arvukate tornikeste ja ärklitubadega valmis 1928. Linna keskväljakul Plaza Independencial istub hobuse seljas riigi rahvuskangelane Jose Artigas. 1799 valminud Iglesia Matrizi katedraalis puhkavad riigi ajaloo suurkujud. Mis linn?

70. Kes laulab (naishäääl, meeshäääl on Priit Võigemast)? Kuulete nimilaulu uuest Eesti joonisfilmist “Suur maalritöö”, muusika autor Vaiko Eplik.

1. Paavo Matsin
2. nugakala
3. Arthur Harris
4. maarjajää
5. Torah Bright
6. Tilleorg
7. James Parkinson
8. Guano Apes
9. Blenheim lahing
10. Amy Adams
11. Joel Haahtela
12. Tom Collins
13. Tõnis Randala
14. harilik leeskputk
15. William Hogarth
16. Kongo DV, Uganda
17. Friedrich-Karl Pinka
18. vaarikas (raspberry)
19. Robin Wright
20. brikk
21. Said Aouita
22. polenta
23. Tiit Sepa
24. Hispaania
25. Ellie Goulding
26. Enno Lehis
27. Walther
28. Liia Kanemägi, Külli Reinumägi
29. Jaakobus Vanem (Jaagup)
30. Jonathan Toews
31. Korfu
32. Krista Fischer
33. ojamõõl
34. Sloveenia, Alenka Bratušek
35. Giovanni Battista Pergolesi
36. Lauri Törni (Larry Thorne)
37. Jaak Jõerüüt, Raisakullid
38. John Galliano
39. Herbert Austin
40. mangostan
41. Seanina (Seana)
42. Claudio Abbado
43. Nikki Lauda, James Hunt
44. Šveits, St Gallen
45. August Jansen
46. Roth (Philip, Joseph)
47. amarula
48. Grenada
49. Helmen Kütt
50. goblin
51. toorium
52. Galina Grigorjeva

53. FC Schalke 04
54. keeritsuss
55. Guido Reni
56. Roberto Bolano Avalos
57. Supernova
58. Frank & Wendy
59. manglipuu
60. Kudina mõis
61. Küpros, Island
62. Oracle
63. Elias Canetti
64. Osnabrück
65. Lõvikalju e. Sigiriya
66. lagrits e. oravhiir, aedunilane
67. Norra, Tšehhi
68. Sadolin
69. Montevideo
70. Mari Pokinen

